

Yiyiniz içiniz ancak israf etmeyiniz (Araf 31)

Banu Atabay'ın lezzetler.com Yemek Tarifleri Sitesi

ÇEŞİTLİ SOFRALARA GÖRE OTURUŞ ŞEKLİ

Protokol bölümünde davetlilerin sosyal durumlarına göre, bunların sofradaki uygun yerlerini uzun örneklerle açıkladıktan sonra, şimdi de bu kimselerin çeşitli yöntem ve âdetlere göre sofrada ne şekilde oturmaları gerektiğini krokiler üzerinde göstereceğiz. Ancak sofraya yöntemlerine göre davetlilerin yerlerini kolayca tayin edebilmek ve bir yanlışlığa meydan vermemek için bir protokol sınıflaması yapmak zorunluluğu vardır. Bunun için de gözönünde bulundurulması gerekli birkaç nokta vardır. Sofra oturuları konusuna girmeden önce bu esasları hatırlama faydalıdır :

A — Ev sahibesi ve sahibinin yerleri,

B — Şeref yerleri,

C — Diğer misafirlerin yerleri.

Yukarıda işaret etmiş olduğumuz esaslar içinde bir kere protokol sınıflaması yapıldıktan sonra geriye uygulanacak olan sofraya yöntemlerine göre bunların planlaştırılması işi kalır. Fransız veya İngiliz sofraları hakkında az çok bilgisi olan bir kimse uygulanması düşünülen Fransız veya İngiliz sofraya yöntemlerinin birini düşünmeden hemen masa üzeri-rinde planlaştırabilir. Protokol sıralaması konusunda daha iyi bir fikir verebilmek için yukarıdaki esaslar dahilinde, protokol bölümünde derecelerini saptamış olduğumuz 12 kişilik davetin burada bir kez daha uygulamasını yapalım.

1 — Ev sahip ve sahibesinin yerler,

2 — Şeref mevkileri (General ve ailesi),

3 — Birinci plan yerler (sayın Vali ve eşleri),

4 — İkinci plan yerler (Sayın Valinin yeğen ve eşleri),

5 — Üçüncü plan yerler (kayınvalide ve peder),

6 — Dördüncü plan yerler (oğul ve kızı),

Yukarıda görüldüğü şekilde davetlilerimizin derecelerine göre, protokol sıralamaları yapıldıktan sonra sıra bunların masa yöntemlerine oturtulması işine kalıyor ki, bunlar da biraz aşağıda şematik olarak gösterilecektir. Ancak şema bölümüne girmeden önce sofraya yöntemi konusunda da az çok bilgi sahibi olmamız gerekir. Bu düşünce ile bu konular hakkında da bir fikir vermeyi faydalı buldum.

Sofra görgüsü, protokol bakımından genellikle üç ayrı yöntem ve şekilde sofraya oturuları kabul etmekte olup bunlardan biri Fransız yöntemi, ikincisi İngiliz yöntemi ve üçüncüsü de yuvarlak sofralardır. (50 veya 100 kişilik gibi büyük ziyafetlere elverişli (T) veya (atnah) denen sofraya oturuları konumuz dışı olmakla, sofralar kısmında tam bir bilgi sahibi olmamız için ileride bunlardan da bahsedilecektir).

Yukarıda adı geçen sofralardan herhangi birisi olursa olsun, bunların hazırlanış şekilleri birbirlerinin aynıdır, İngiliz ve Fransız yöntemi sofraya deyince, akla hiç bir zaman çatal, kaşık, peçete veya bardak yerlerinin değişikliği gelmemelidir. Burada adla değişen sadece masadaki ev sahipleri ile davetlilerin yerleridir. (Hangi yöntemde sofraya olursa olsun misafirlerin az veya çokluğu ev sahiplerinin veya şeref mevkilerinin değişmesine hiç neden olmaz. Yani 10 - 12 kişilik bir Fransız veya İngiliz yöntemi sofralarda, ev sahipleri ile şeref misafirlerinin neredede

oturmaları gerekiyorsa, 8 veya 6 kişilik bir Fransız veya İngiliz yöntemi sofralarda da yine aynı yerlerde oturmaları gerekir. Misafirin az veya çokluğu, daha çok sofranın biraz büyütülmesini veya küçültülmesine bağlı olur).

Ancak bu arada yukarıda adı geçen sofralardan başka bir de, bazı memleketlerin kendi millî gelenek ve âdetlerine uygun başka başka yöntemlerde sofraya görgüleri ve oturuş şekilleri olduğunu unutmamak gerekir. Nasıl ki biz, millî gelenek ve âdetlerimiz gereği, şeref yerini en yaşlı erkeğe vererek kendisini sofranın başına geçiririz. Fakat batı görgü ve âdetleri, yukarıda adı geçen üç ayrı şekilde sofraya oturuşundan başkasını tanınamamaktadır. Bu sofraya yöntemlerinde, hürmete değer sayılan kimseler, hiç bir zaman sofraların baş taraflarına geçirilmemektedirler. Üstelik Fransız yöntemi sofraların iki baş tarafları, davetin en ayrıcalıksız ve alt derecedeki kimselerine bırakılmaktadır.

Bizim her ne kadar geleneksel bir sofraya âdetimiz varsa da; birçok bakımlardan olduğu gibi görgü ve sofraya görenek ve âdetleri bakımlarından da batı kültür ve âdetlerine bağlanmış bulunuyoruz. Bundan dolayı davet yaptığımızda, biz de olduğumuz aile sofralarımız veya baba dostlarımızın ziyaretleri gibi haller hariç, bizim de batı göreneklerine uyarak dostlarımızı sofrada Fransız veya İngiliz yöntemlerinden birinin gerektirdiği şekilde oturtmamız zorunluluğu vardır.